

Eiropas Savienības fondu sniegtās iespējas jauniešu profesionālās socializācijas veicināšanai

Biruta Briško

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

Ievads. Lai veicinātu jauniešu profesionālo socializāciju, Latvijā jau trešo gadu tiek īstenota Eiropas Savienības fondu finansēta darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 7.2.1. specifiskā atbalsta mērķis “Palielināt nodarbinātībā, izglītībā vai apmācībās neiesaistītu jauniešu nodarbinātību un izglītības ieguvu Jauniešu garantijas ietvaros” (turpmāk – projekts).

Darba mērķis, materiāls un metodes. Pētījuma bāze: kvalifikācijas prakses vadītāji no organizāciju puses, t. i., valsts un privāto iestāžu pārstāvji Valmierā, Smiltēnē, Madonā un Zilupē. Projekta atskaišu dokumentācija. Pētījuma norises laiks: 2015. gada oktobris – decembris. Metode: intervijas, dokumentu izpēte.

Rezultāti. Pašreizējie projekta rezultāti liecina, ka 1190 jaunieši ir ieguvuši profesionālo kvalifikāciju, lai gan mācības uzsāka 2728 jaunieši. 2015. gada septembrī projekta ietvaros uzņemti 2035 izglītojamie, no kuriem šobrīd jau ir atskaitīti 180 jaunieši. Situācijas analīze liecina, ka ievērojams skaits jauniešu aiziet no projekta mācību noslēgumā, t. i., kvalifikācijas prakses laikā. Lai noskaidrotu iemeslus, kas rada grūtības jauniešiem prakses laikā un kāpēc jaunieši pamet mācības to noslēguma posmā, 2015. gadā tika intervēti prakses vadītāji no organizāciju puses, t. i., valsts un privāto iestāžu pārstāvji.

Interviju rezultāti:

1. Profesijas izvēlē piesaistīja projekta sniegtās sociālās garantijas, bet pēc teorijas apguves sastopoties ar praktisko jomu jaunietis saprot, ka nav izvēlēta īstā profesija.
2. Nepiemērots darba laiks, piemēram, naktsdarbs.
3. Neapzinās profesijas būtību, nav intereses par profesiju.
4. Pamatskolas posma ietekme, kas nav radinājusi būt disciplinētām.
5. Organizācijas iekšējās kārtības noteikumu neievērošana.
6. Aizbrauc uz ārzemēm, kur, lai arī bez profesijas, tomēr var vairāk nopelnīt.

Secinājumi. Eiropas Komisija Jauniešu garantijas īstenošanu ir noteikusi kā nekavējoties īstenojamu pasākumu, aicinot dalībvalstis ar reģioniem, kuros jauniešu bezdarba līmenis pārsniedz 25%, iesaistīties minētajā projektā. Jauniešu bezdarba līmenis Latvijā pēdējos gados ir viens no augstākajiem ES dalībvalstu vidū (2014. gadā – 19,6%). Problemātisks aspekts ir liels atskaitīto jauniešu skaits (29%) no projekta ietvaros īstenojamajām izglītības programmām, it īpaši mācību noslēguma posmā – kvalifikācijas prakses laikā. Šo jauniešu apmācībā tika ieguldīti ES fondu līdzekļi, bet rezultāts – jauniešu profesionālā socializācija, ka arī kvalifikācijas ieguve nav sasniegta.